

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 70 Lei
Pe jum. an . . . 36 Lei
Pe trei luni . . . 18 Lei

Un exemplar 50 bani.

TELEFON P. ORAȘ ȘI
INTERURBAN No 750

ROMÂNUL

**REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA**
Str. Românului 1/a.

Inserțiunile se primesc
la administrație și se ta-
xează conform tarifului.
**MANUSCRIPTELE
NU SE ÎNAPOIAZĂ.**

Greșelele noastre

Ziarele franceze, în afară de alte chestiuni de o deosebită importanță, se ocupă și cu declarațiile pe care d. dr. Toma Ionescu, găsește cu cale să le facă relativ la situația externă a României cum și la legăturile acesteia cu „Societatea națiunilor.”

Ziarele franceze, mai totdeauna rău informate relativ la valoarea oamenilor noștri politici, sacrifică alinate întregi pentru a da puțința cunoscutului chirurg să-și desfășure vederile sale relativ la politica internațională și să se felicite personal, în primul rând, de buna îndrumare, ce dsa a știut ca să dea lucrurilor.

Senin, ca și cum în limba noastră, nu ar fi existat nici o dată cuvântul modestie, d. dr. Toma Ionescu se laudă pe sine, laudă și pe fratele său ministrul nostru de externe, laudă și Societatea națiunilor, și emite o serie de prevederi politice, ce ar putea ca să amuze, dacă momentele pe care le trăim nu ar fi atât de grele și atât de îngrijătoare pentru noi.

Ceea ce e mai trist este că toate acestea se petrec într'un moment când d. Tache Ionescu, este pe punctul de a părăsi cabinetul și când dsa nu are puțința să se deslușească față de partizanii săi, relativ la politica adoptată față de guvern.

Ultima călătorie a dlui Tache Ionescu în streinătate și sterilitatea acțiunii acestuia, din punctul de vedere al rezultatelor, fac ca afirmațiile lipsite de tact ale medicului român, în ziarele din streinătate, să îmbrace forma cea mai neserioasă cu puțință.

Două mari neajunsuri, sau mai bine zis două mari lipsuri se degajează din cele arătate mai sus și asupra lipsurilor acelor credem nemerit să insistăm.

În primul rând trebuie considerată sub adevăratul ei aspect și cu toate urmările ce comportă, greșala ce se face de a nu se numi în calitate de reprezentant al celor mai înalte interese române în streinătate, un om cu trecut politic, cu competență în chestiile diplomatice și cunoscător adânc și sigur al nevoilor naționale.

Acțiunea aceasta de a da însărcinări grele unor oameni chemați în viață pentru alte ocupații decât cariera diplomatică, este dăunătoare țării, ale căreia interese sunt din ce în ce mai compromise în afară.

Oameni siguri, oameni serioși și încercați; iată ceea ce ne trebuie și nu poate fi greșală mai mare decât să sacrificăm interesele naționale unor meschine chestii de persoane.

O altă greșală, sau mai bine zis o altă lipsă, este aceea că or cari ar fi împrejurările, noi nu înțelegem să renunțăm la legăturile de rubedenie și de cumetrie politică, în loc să avem ca normă că nu legăturile de interese și nici acelea de sânge trebuie să dicteze numirile în funcții de înaltă însemnătate diplomatică.

Dacă am pricepe acest lucru nu am mai

pune doctori, acolo unde se cer bărbați politici, rezervându-ne însă dreptul, Jin dragostea unei absurdități complete, de a pune în locul doctorilor oameni cu pregătire, în alte ordine și direcții de idei.

Nu se poate spune imediat ce cale va urma guvernul în chestia remanierii. Un lucru însă ar trebui făcut grabnic și anume: găsirea mijlocului de a reda pe d. Toma Ionescu ocupațiilor sale favorite. Dsa e bun chirurg; nu este rușine deci dacă este execrabil diplomat.

Când se va găsi acest mijloc, ziarele franceze vor reintra în liniște; fratele nu se mai compromite pe frate, iar interesele țării vor vedea apropiindu-se și pentru ele momentul grabnicei lor prosperități.

Presa și d. V. Goldiș.

Citim în „România nouă”:

„Unele ziare anunță că guvernul a început tratative cu d. Vasile Goldiș pentru a-l convinge să facă parte din viitoarea formație ministerială.

Cei care se cred bine informați, afirmă că d. Octavian Goga care duce aceste tratative în numele guvernului a oferit un portofoliu dlui Goldiș în schimbul înscrierii sale în partidul dlui general Averescu.

După câte știm noi, tratativele au fost întrerupte de oarece d. Goldiș nu înțelege să părăsească partidul național ardelenesc, de și în ultimul timp dsa a păstrat o atitudine foarte rezervată față de directivele impuse de d. Maniu și de ceilalți fruntași.”

În ceea ce privește o parte din punctele noțitei de mai sus, nu credem că e nevoie să insistăm, de oare ce d. Vasile Goldiș, nu a arătat nici o dată că ar fi hotărât să refuze sprijinul său, indiferent de forma acestui sprijin, atunci când interesele țării, ar reclama din partea sa anumite preocupări și sacrificii.

Acordarea acestui concurs al dlui Vasile Goldiș, credem a ști, că nu este și nu va fi nici o dată decât în funcție de atmosfera necesară unei soluționări favorabile a problemelor naționale.

Un adevărat bărbat politic nu se poate da niciodată înapoi, dela înaltele sarcini ce-i incumbă; pentru aceasta însă acel bărbat politic va pretinde să se facă toate sacrificiile, și să uzeze de cea mai largă solidaritate și dezinteresare, deoarece numai sub o asemenea modalitate, se pot privi, cu folos, sub diferitele lor aspecte, problemele naționale.

În ceea ce privește faptul că s'ar fi oferit un portofoliu, dlui Vasile Goldiș, în schimbul intrării acestuia în cadrele Partidului poporului, ne vom mărgini să exprimăm încă odată păreri de rău, referitor la lipsurile reportajului politic la noi și care nu poate înțelege întotdeauna că există oameni cărora nu li-se poate oferi ceva, pentru a li-se cere altceva în schimb și că există oameni față de care respectul opiniei publice și acela al bărbaților politici nu admit utilizarea unor norme și procedee, poate utilizabile în alte cazuri.

A face reportaj politic nu înseamnă a spune sau afirma ceva, ci a găsi nota specifică și singură aplicabilă fiecărei situații și fiecărei împrejurări.

Noul guvern maghiar.

Vorbind despre criza guvernului maghiar, arătam că din haosul politic al Ungariei, nu poate eși alt guvern decât unul în frunte tot cu Teleky, în jurul cărui sunt concentrate 4 partide ale „coalitiei”.

La 18 Decembrie noul guvern maghiar, alcătuit de Teleky, s'a prezentat corpurilor legislative.

Noul prim ministru, contele Teleky a dezvoltat în cadrul unui mare discurs programul noului guvern și a arătat, că cea mai principală problemă, căreia guvernul dorește să i-se dea o soluție grabnică, este chestiunea reluării legăturilor economice cu statele învecinate.

Fără de această condiție nici Ungaria, nici oricare guvern al ei, nu se vor putea considera destul de tari pentru a garanta pacea.

Condițiunea eficacității raporturilor economice externe și a echilibrului economic intern este apoi aplicarea unei reforme agrare democratice.

Informațiunile guvernului maghiar, sunt de natură să arate adunării naționale, că reluarea legăturilor economice cu statele învecinate, fără executarea celei mai democratice reforme agrare, nici nu ar fi posibilă.

Constituția de azi a Ungariei, a spus noul președinte al cabinetului, nu mai corespunde timpurilor nouă.

O radicală reformă constituțională se impune, deoarece, în lipsa acestor reforme, nici un guvern nu se va putea simți stăpân pe situația din lăuntru și din afară.

Înainte de a proceda la soluționarea chestiunii regalității, considerată de întreaga Ungaria, drept chestie principală, de ordin intern și extern, adunarea națională maghiară, are datoria să execute toate reformele constituționale și întreaga serie de reforme agrare, pentru că altfel Ungaria, nu va putea exista nici ca republică, nici ca regal.

Noul președinte de consiliu, contele Teleky a celit apoi decretul prin care guvernatorul a întărit lista noului guvern, alcătuit astfel:

Președinte de consiliu și ministru al minorităților: contele Teleky; **Ministrul agriculturii și al micilor proprietari:** Stefan Szabó de nagyatád; **Finanțe:** Loránt Hegedüs; **Comert:** Ludovic Hegyhalmi; **Culte:** Iosif Vass; **război:** Beni Belicska; **justiție:** Ion Tomcsányi; **interne:** Géza Ferdinandy; **aprovizionare:** Augustin Bernard.

Din noua alcătuire de guvern, sase dintre membrii guvernului precedent nu mai fac parte.

Programul noului guvern, care precizează în mod hotărât, amânarea discutiei asupra regalității, a fost de natură, să provoace în prima ședință a Camerei, o rupere definitivă cu partidul monarhist habsburgic al lui Friedrich și cu acela monarhist național, de sub sefia lui Carol Ereky.

Ambii șefi de partide, în discursurile rostite în prima ședință, au declarat, că guvernul actual a venit la putere, contra voinței națiunii, în mod fraudulos și ca unuia atare nu-i acordă nici o încredere, pentru că el se desinteresează de chestiunea principală, ce preocupă azi națiunea maghiară: de chestiunea regalității.

Noua formațiune ministerială după cum se dovedește din atitudinea presei din Budapesta, nu este de natură să mulțumească țara și într'o măsură oarecare nici chiar pe partidul guvernamental, care nu vede cu ochi buni, dimisionarea din actualul cabinet a foștilor miniștri Halfer, Rubinek și Korányi, cei mai marcanti membri ai partidului guvernamental.

Noul guvern este însă ferm hotărât să-și apere prestigiul, să execute diferitele reforme constituționale și reforma agrară și în primul

INFORMAȚII,

rând să zdrobească puterea diferitelor detașamente de armată, cari nu sunt altceva, decât simple instrumente politice, în mâna câtorva șefi de partide din opoziție.

Guvernul maghiar înțelegând de altfel situația anarhică ce există încă și azi la Budapesta, și pentru a încunjuia din vreme orice încercare de lovitură de stat, a sporit efectivul gardei militare parlamentare și a santinelor dela edificiile publice.

Tot asemenea au fost instituite puternice posturi de pază, din armata regulată, la domiciliile tuturor miniștrilor. Măsurile de această natură ale guvernului maghiar, sunt în stare să arate clar, că Ungaria se află încă departe de situația care se va putea chema liniștită, regulată, constituțională.

Primirea în armată a ofițerilor activi și de rezervă repatriați din Siberia.

Ofițerii activi și de rezervă repatriați din Siberia, de orice naționalitate, cetățeni români din teritoriile alipite, car până în prezent nu sunt primiți în armată pot înainta cererile pentru primirea în cadrele armatei române până cel mai târziu după trei luni dela sosirea în patrie.

Cererea pentru primire în cadre va fi însoțită de următoarele documente:

a) Un certificat din partea autorităților civile că este cetățean român și se bucură de toate drepturile civile;

b) Acte doveditoare asupra gradului ce a avut în armata străină și serviciile ce a îndeplinit în tot timpul ierarhiei;

c) Foi calificative (dacă are);

d) Un memoriu amănunțit asupra serviciilor ce a făcut dela discomparerea armatelor străine până astăzi și cauzele ce l-au împiedecat a cere până în prezent primirea în cadre.

Toate cererile vor fi înaintate cum urmează:

1. Ofițerii din Ardeal și Banat prin comandamentul trupelor de Vest;

2. Ofițerii din Bucovina prin comandamentul teritorial al Bucovinei;

3. Ofițerii din Basarabia prin comandamentul teritorial al Basarabiei (comisia pentru deslegarea chestiunilor militare).

Programa săptămânală a „Cursului de seară, Arad”.

(In Institutul școlii medii „Josif Vutcan” seara la orele 8—9).

Marți: Curs de limba română (progr.). Pronumele personale (formele scurte). Exerciții ortografice. Lectură: Popa Tonda, I. Slavici, d. prof. L. Rosculeț. — Chimie: Dizolvare, cristalizare, sublimare, Studiul hidrogenului din punct de vedere cantitativ și calitativ (experiențe). D. prof. Const. Teodorescu.

MERCURI: I. franceză (incep). Lecture sur la prononciation des mots, Vowelles, Article indéfini, C'est — ce n'est pas. Dra prof. E. Costandache. — I. franceză (progres). A travers la ville. Au restaurant. D. prof. Jean Decamp.

JOI: Curs de limba română. Exerciții verbale pe baza lecturii. Conjugarea I-a. D. prof. L. Dabieș, L. Rosculeț, Tr. Mager. — Curs de limba franceză (incep) Lecture sur la prononciation de mots, Pluriel de l'article défini et indéfini, Il y a, il n'y a pas, Nombres. Dra prof. E. Costandache. — Matematică: Împărțirea numerilor întregi; probleme practice. D. prof. I. Dumitru.

VINERI: Curs de limba română (progres). Pronumele personale (formele scurte). Exerciții ortografice. Lectură: Popa Tonda, I. Slavici, D. prof. L. Rosculeț. — Limba franceză (progres). A travers la ville. Au café. D. prof. Jean Decamp.

SĂMBĂTĂ: Botanică. Noțiuni fundamentale din morfologia plantelor. D. prof. M. Musca. — Fizică (9—10) I. Noțiunea fizicii. Stările de agregare a corpurilor. Insușirile generale ale corpurilor. II. Mișcarea uniformă și variată. Mișcarea circulară. Căderea liberă. D. prof. T. Grozescu.

Arad, la 19 Dec. 1920.

DIRECȚIUNEA.

— Cadou de Crăciun — fotografii execută artistic atelierul Nagy Géza Arad, Bul. Reg. Maria (fost Andrásy) Nr. 22, parter, cu față cu prefectura județului. Na 2165—6.

— Din cauza speculei ce se face cu valuta noastră, guvernul a luat hotărârea să nu mai dea nici un permis pentru a scoate valuta românească din țară.

— Ziarele din Capitală, anunță sosirea la București, cu vagon special, a dlui Vasile Goldiș, fost ministru.

— Ciocnirile de tren se țin lant. După îngrozitoarea ciocnire de lângă Cluj, care a secerat și 40 de victime omenești, telegramul anunță o nouă ciocnire de trenuri în vechiul regat, pe linia Timișoara—Craiova, lângă gara Pârnu. Sunt victime omenești. Toate trenurile spre Capitală, cari trebuiau să treacă prin gara Pârnu, sunt reținute din cauza gravei deteriorări a terasamentului. Cauzele ciocnirii sunt încă necunoscute.

— P. S. S. d. episcop Ioan al Aradului a sosit la Arad, Duminică seara și va rămâne la Arad mai multe zile.

— In urma viscolului și a zăpezii căzute în ultimele zile toate liniile ferate din împrejurimea Craiovei au fost cu desăvârșire înzăpezite.

Nici un tren n'a mai putut veni atât din București cât și dela Calafat la Craiova.

Trenurile sosite dela Severin, împreună cu Simplonul au trebuit să se întoarcă la punctul lor de plecare ne mai putând merge înainte.

— După o știre din Washington conferența internațională pentru comunicații încă nu a transat până acum chestiunea împărțirii cablului german. S'a ajuns la înțelegerea, că starea actuală să se mențină până la 14 Martie 1921.

— Guvernamentalii afirmă că reanșarea cabinetului Averescu se va face în timpul vacanței parlamentare, care va începe de data asta probabil mai mult ca de obicei.

Odată cu reanșarea este vorba să se înființeze încă două noi subsecretariate de stat — acela al minorităților și al sănătății publice.

— D. Traian Terebențiu, preot în Gâlna, a dăruit în amintirea defunctei sale fiice Aurora, maritată Fruga, în favoarea „fondului ziaristilor” lei 50, în favoarea invalizilor de război lei 50 și în favoarea fondului pentru monumentul Unirii lei 100, în total lei 200.

D. Traian Iancu, Traian Stana, Stefan Golcea, Aurel Vășan și Aurel Dragău au dăruit ca rescumpărarea cununii pe sicriul defunctei Aurora Fruga născ. Terebențiu, sumar lei 100 în favoarea fondului pentru monumentul Unirii.

Aceste sume au fost depuse la administrația ziarului nostru.

— La ministerul afacerilor streine s'a înființat direcțiunea fruntarilor, însărcinată în special cu toate chestiunile referitoare la granițele României, delimitări, constatarea și aplanarea incidentelor, dresarea și păstrarea de hărți, protocoale etc.

Această direcțiune se compune dintr'un director, un subdirector și funcționarii necesari.

La această direcțiune se va mai atasa personalul necesar ce se va detașa dela ministerul de război.

Toate direcțiunile actuale vor face un triaj al hărților lor spre a da în seama noii direcțiuni afacerile ce-i incumbă.

— Secretarul de stat american dela marină Daniels, însărcinat de comisiunea de marină, a cerut camerei executarea programului flotei din 1916, mai de grabă. Harding ar fi partizanul acestui program de construcții. In senat republicanul Borah a prezentat o motiune invitând pe Wilson să înceapă tratative cu Marea Britanie și Japonia în vederea reducerii programului de construcție de vase, așa că cele trei state în cursul următorilor cinci ani, să-l reducă la jumătate. Motiunea a fost înaintată comitetului pentru afacerile externe.

x Au sosit mărfuri împletite și tesute din Viena la magazinul BĂRSONY. Piața Avram Iancu (Szabadság-ter) nr. 17. Telefon 642. Ba 2256

— Ziarele din Capitală vorbind de starea sănătății victimelor rănite cu ocazia monstruosului atentat dela Senat, anunță pentru ziua de Sămbătă 18 Decembrie următoarele:

Starea episcopului Ciorogariu merge spre mai bine. N'a intervenit nici o complicație și se speră că va putea fi cu desăvârșire înlăturată.

Altfel, pacientul are poftă de mâncare și vorbește ușor. Temperatura și pulsul normale.

D. general Coandă, după buletinul medical, merge spre bine.

Ranile evoluează zilnic.

Se speră că pericolul unor eventuale complicațiuni e aproape exclus.

Temperatura și plusul regulate.

Părintele episcop Nifon, la începutul convalescenței se simte bine.

Ranile se cicatrizează. Are poftă de mâncare. Temperatura și plusul normale.

— „Mureșanul” inst. de credit și economii din Marieradna a depus ca rescumpărarea cununii pe mormântul lui dr. R. Velicu, fost membru în Direcțiune și avocat al institutului, suma de lei 200 în favoarea fondului pentru monumentul Unirii, iar în memoria lui Sava Reicu, fost președinte al Direcțiunii institutului suma de lei 250 pentru orfanii de război.

— Comisiunea de aprovizionare a județului a discutat în ședința ținută la sfârșitul săptămânii trecute, chestiunea aprovizionării cu zahăr a populației, pentru sarbatoarea Crăciunului. Din partea subsecretariatului de stat al Aprovizionării s'a aprobat un vagon zahăr pentru județul Arad. Aceasta cantitate nefiind însă suficientă pentru populația județului, comisia a decis, să ceară Subsecretariatului acordarea încă a altor 4 vagoane cu zahăr pentru a putea mulțumi întreaga populație. Totodată s'a mai decis să se ceară și pentru populația orașului Arad încă două vagoane cu zahăr.

Pentru a înainta aceste cereri subsecretariatului de aprovizionare, au plecat ieri la București, dlul dr. N. Nedeleu, consilier al orașului Arad și d. N. Rășcanu, director regional și șef de serviciu al aprovizionării.

Comisia de aprovizionare a mai decis ca cu finanțarea și aducerea tuturor articolelor acordate de subsecretariatul de stat să fie autorizat biroul de alimentare al orașului Arad.

„Monitorul oficial” dela 15 Decembrie publică decizia consiliului de ministri, care fixează noui prețuri pentru măcinatul cerealelor. Pentru morile cu instalații mai mari s'a fixat prețul de măcinis în 18 lei 50 bani la sută de chilogram; pentru morile cari extrag numai făină 14 lei la sută de chilogram, iar pentru morile care nu extrag făină 12 lei la sută de chilogram. La toate aceste trei sisteme de mori s'a fixat pentru luna iulie prețul de 10 lei.

Acolo unde combustibilul, materialul și salariile muncitorilor sunt mai mici, primăria sau prefectura județului e în drept a fixa prețuri mai mici decât cele maxime. In sensul acestei decizii a consiliului de ministri se opreste cu desăvârșire plata măcinisului prin uium (vană).

— Camera comercială s'a adresat ieri în numele comercianților dlui prefect al orașului, ca având în vedere numărul redus al personalului din magazine și prăvălii, să permită comercianților fără considerare de confesiune a închide cu ocazia Crăciunului confesiunea romano-catolică, conform obiceiului de până acum. D. prefect al județului, de acord cu prefectura poliției, a aprobat aceasta permisiune, fără însă ca închiderea prăvăliilor să fie obligatorie.

— Duminică 19 l. c. s'a constituit la Timișoara „sindicatul presei din Banat”. Președinte al sindicatului a fost ales d. dr. Valer Branisce. V. președinti dlul Iancu Culoglu și N. Nicolau. Sindicatul se compune din un președinte, doi vice-președinti, un cassar, doi cenzori și doi supleanți. Din comitet fac parte ziaristi de profesiune și scriitori. Sediul sindicatului Timișoara.

— Comitetul Asociației profesorilor secundari din localitate, a fost nepăcut surprins de publicarea în ziarul „Românul” a protestului, făcut în numele Asociației profesorilor secundari — secția Arad.

Totdeauna comitetul aduce la cunoștință, că în adunarea generală, s'a exprimat, numai dorința, ca profesorii dela școlile medii să fie asimilați în salariu cu profesorii dela liceu, întru cât ar avea aceleasi titluri.

Comitetul Asociației Profesorilor Secundari — Secția Arad.

Concesionarea atelierelor C. F. R.

Pentru repararea locomotivelor și a vagoanelor noastre, guvernul a încheiat două contracte în condițiuni aproape identice cu două grupuri de societăți industriale.

Cel dintâu este grupul "Vulcan" care se compune din fabrica de mașini "Vulcan", societate anonimă, "La Société de Construction des Batignolles", stabilimentele Schrieidez et comp., și Societatea de lucrări "Dyle et Bacalan".

Grupul "Vulcan" care constituie grupul societății franceze, pentru reparația materialului nostru rulant se obligă, ca în termenul de 7 ani, să facă cel puțin o mie de mari reparațiuni, o mie cincisute reparațiuni mijlocii și mici de locomotive, adică reparația a două mii cincisute de locomotive și punerea lor cât mai urgentă, în cea mai bună stare de funcționare.

Societățile franceze se obligă să repare și să puje în bună stare o miecincisute vagoane de pasageri și cincisprezece mii vagoane de marfă.

Pentru aceasta se vor pune la dispoziția soc. "Vulcan", atelierele din Timișoara, Smedria-Piski, Cluj și Brașov cu utilajul lor.

Locomotivele odată reparate vor trebui să facă o cursă de încercare de o sută de kilometri. Grupul "Vulcan" rămâne răspunzător timp de 6 luni după restituirea fiecărei mașini, de toate defectele de reparație ce s'ar constata ulterior.

Un identic contract de reparații s'a încheiat cu societatea engleză Gravens Limited, cu sediul social la Dornal Scheffeld (Anglia). Această societate ia în primire atelierele din București (gara de Nord) T-Severin, Cernăuți, Pașcani, Iași, Galați, Bender, Constanța pe același termen de 7 ani.

Societatea engleză se obligă în aceleași condițiuni să repare 2500 locomotive, o mie cincisute vagoane de persoane și 5000 vagoane de marfă.

Astfel cel mai târziu peste trei luni, vor fi puse în reparație, până la 5000 locomotive, 3000 vagoane de călători, și 30 mii vagoane de marfă.

După șapte ani, atelierele, instalațiunile vechi sau noi vor rămâne statului.

Societatea "Vulcan" se angajează să păstreze personalul actual rezervându-și facultatea să facă permulații. Ea se angajează de asemenea de a avea ca personal tehnic ingineri și contra mașini români într-o proporție de cel puțin 50 la sută din fiecare categorie. În ce privește lucrătorii ei rămân să fie utilizați, păstrându-și calitatea pe care o aveau până acum aceea de a fi lucrători la stat, și li-se va da toate drepturile la pensie, indemnitate de locuință, etc., potrivit legilor și regulamentelor în vigoare.

Pentru menținerea ordinii în ateliere, societatea are latitudinea să concedieze personalul care ar încerca să provoace neorândueli sau greve.

Toate mașinile și materialele împărțite în cursul anului 1921, vor fi plătite de grupul "Vulcan" în contul guvernului român.

Grupul va primi în schimb bonuri de tezaur cu scadența de un an și care vor purta o dobândă de 6 la sută.

Atelierele și materialele vor fi puse la dispoziția societății de reparațiuni cel mai târziu trei luni dela data intrării în vigoare a prezentului contract.

Pentru a putea face față de urgența nevoilor drumului de fer, contractul acordă societății dreptul de a face transporturi cu prioritate, în scopul reparațiunii de urgență a vagoanelor și locomotivelor.

Statul român va fi chemat în primele cincisprezece zile ale lunii corente, să aprobe modificările ce le va crede necesare, proiectul de reparațiuni și prețul pentru luna următoare.

Repunerea în vigoare a legii pentru imobilizarea cerealelor.

Președinții consiliului de miniștri a fiotărăț să lase libere la export pe baza permiselor vechiului regim, numai cerealele încărcate în vagoane și cele în curs de încărcare, numai în caz când exportatorii vor avea permise reconfirmate și vor face dovadă că au depus la Banca Națională; administrația financiară, sau percepția fiscală, comisionul dela sută, prevăzut de regulamentul imobilizării, la întreaga cantitate încărcată și calculată astfel: lei 108 pentru vagonul de orz; 102 pentru vagonul de ovăz; 1668 pentru vagonul de fasole și 96 pentru vagonul de meiu.

Cerealele, ca porumbul și derivatele, orzul, ovăzul și derivatele lor sunt libere la export numai dacă exportatorii vor produce dovada că au

plătit taxele convenite de export și au declarat acele cantități la comisiunile de aprovizionare ale județelor de unde au fost ridicate, precum și dovada că au plătit la acele comisii, comisionul de 1 în sută.

Aceste dispoziții se înțeleg pentru toate stațiunile din vechiul regat, Basarabia, Bucovina și inspecțiunile de mișcare și direcțiunile regionale.

Cosciugul lui Atila.

În presa din Ardeal s'a vorbit mult în cursul unei trecute despre senzaționala descoperire făcută în carierele de nisip dela Sân-Nicolaul-Mare, din Banat, unde, în alvia dislocată a râulețului Aranca, a fost aflat un sarcofag în care s'a găsit alte două cosciuge de metal.

S'a susținut un timp, că acest triplu cosciug păstra intacte rămășițele pământesti ale marelui rege hunic, Atila.

După obiectul vechilor popoare aziatice, conducătorii ostirilor și regii se înmormântau, în albia râurilor.

În apropiere de Sân-Nicolaul-Mare, cu două decenii în urmă, s'au aflat multe comori, cari datau incontestabil din timpul lui Atila.

Comorile aceste fac azi parte din tezaurul Vienei.

Sarcofagul aflat în albia râului Aranca a fost deci cu drept cuvânt găsit, că păstra corpul regelui hunilor.

Un singur fapt este de natură să se opue acestei presupunerii: hunii nu-și înmormântau morții în sarcofage (sieriuri de peatră), deci corpul aceluia aflat în carierele dela Sân-Nicolaul-Mare, este mai vechi decât Atila, și aparține vr' unui demnitar roman, din Dacia superioară.

Savantii competenți nu au făcut însă nici o nouă constatare până acum, relativ la această descoperire istorică, și nici noi nu ne-am fi oprit asupra chestiunii, dacă nu am fi cețit într'un ziar din capitală ediția dela 18 c. următoarele: "Times" publică o informație a corespondentului său din Viena anunțând descoperirea, la Nagy-Szent-Nicklos, în Ungaria, a unui cosciug, despre care arheologii cred că e a lui Atila.

El este de demnitate mare și e așezat pe albia râului Aranca.

După tradițiune, rămășițele lui Atila au fost așezate într'un cosciug triplu și scufundat în râu. Fimoase vase de aur din perioada năvălirii barbarilor, găsite în acest district, sunt depuse în tezaurul Habsburgilor ca relieve ale lui Atila. Se lucrează la scoaterea cosciugului descoperit la Nagy-Szent-Nicklos.

Suntem celebri în materie de necunoștință a geografiei propriei noastre țări, dar a nu ști despre Sân-Nicolaul-Mare, că este cel mai românesc orășel dela frontiera noastră dinspre Jugoslavala și pentru rămânerea caruia în cuprinsul granițelor noastre bănățene, s'au dat lupte istorice la conferința de pace, — este mai mult decât trist. Or cunoașterea geografiei țării noastre, constituie și ea o treaptă în marele proces de unificare și consolidare a patriei întregite.

Sericicultura în România.

Ministrul de domenii serviciul de sericicultură a luat dispoziția de a da o dezvoltare mai mare creșterii gândacilor de mătase și industriei sericicole.

În timpul războiului și în ultimii doi ani, reimperspătându-se sămânța, s'a anihilat puterea ei de reproducție, mai ales că s'a jvit și boala numită „febrina”, boala care este ereditară. Față cu acestea, ministrul de domenii a cumpărat din Franța o cantitate de 100 de kgr. sămânță care va fi distribuită parte în Banat și Ardeal, iar parte va fi dată în prețul de cost, cultivatorilor de gândaci de mătase din vechiul regat.

În Banat și Transilvania sericicultura are o dezvoltare mare; produsele fiind cumpărate de către stat și transformate în fire de cea mai fină calitate în renumite și sistematica filatură dela Lugos.

În vechiul regat cultura a fost mai restrânsă, mărginându-se la o mică industrie casnică.

În dorința de a da o cât mai mare dezvoltare culturai de gândaci de mătase, serviciul sericiculturai din ministerul de domenii, a întocmit un proiect de lege, pentru încurajarea acestei culturi și pentru combaterea eventualelor maladii.

Proiectul va fi depus pe birourile Parlamentului în actuala sesiune.

Direcțiunea regională a C. F. R. rămâne în Arad.

Două telegrame sosite ieri dămneată la Arad anunță că memoriul înaintat guvernului în chestia Direcțiunii regionale a CFR, din localitate, a avut rezultatul dorit întrucât s'a revenit asupra deciziei relativ la mutarea acestei direcțiuni la Satu-mare. Una dintre telegramele, care aduc aceasta veste îmbucurătoare, a fost trimisă de d. deputat E. Costina, subprefectului județului d. dr. Eugen Beles, iar a doua telegramă a fost trimisă de deputatul de Arad d. dr. C. Iancu dlui prefect al orașului și județului, S. Moldovan. În telegrama dlui C. Iancu se spune că s'au luat dispoziții ca toate lucrurile transportate dela Direcțiunea din Arad la Satu-mare, să fie renapoiate.

În vederea mutării Direcțiunii regionale din Arad, directorul regional numit pentru Satu-mare, d. inginer Frincu a fost acum a zece zile la Arad pentru a lua dispoziții pentru lichidarea direcțiunii arădene. În urma dispozițiilor luate de d. inginer Frincu o mare parte din mobilierul de mare valoare, precum și aparatele telefonului automat de casă, ale direcțiunii au fost transportate la Satu-mare. Toate aceste lucruri vor trebui acum reduse la Arad.

În urma acestei noi decisiuni se va inapoița, probabil curând la Arad și directorul regional d. dr. Traian Pascutiu, pentru a relua conducerea afacerilor Direcțiunii regionale a CFR, din localitate.

Telegrame

(„Ag. Damian”).

RELUAREA COMUNICAȚIEI DINTRE ROMÂNIA ȘI UNGARIA.

Budapesta. — S'a stabilit în mod definitiv, ca să se reia circulația de persoane și schimbul de mărfuri dintre România și Ungaria cu începere dela 1 Ianuarie 1921. De o camdată comunicația se va face numai prin două puncte: Lőkősháza și Biharkeresztes.

RĂSCOALE ÎN GRECIA.

Paris. — Generalul Zimbrakakis, comandantul suprem al forțelor armate din Tracia, a pus la cale o revoluție, cu caracter anticonstantinist. Planurile lui Zimbrakakis, au fost descoperite la timp. Comandantul Zimbrakakis, însoțit de 50 de generali și ofițeri superiori, a fugit la Constantinopol.

Tren direct Paris—București.

Paris. — Dela 15 Ianuarie va circula peste Viena, Budapesta un tren accelerat direct Paris—București.

Turburări în Dalmația.

Paris. — Din Dalmația se anunță, că generalul comandant al forțelor italiene de acolo, a dat un ordin prin care se interzice portul armelor. Populația dalmatină la acest ordin a răspuns cu atacuri armate contra patrulilor militare italiene. În orașul Zora, populația a ocupat o cazarmă. Armata a reluat clădirea cu asalt. Sunt mai multe sute de morți și foarte mulți răniți. În toată provincia s'a proclamat starea de asediū.

Nouii membri ai ligii națiunilor.

Geneva. — După ce Liga națiunilor a primit între membri săi statele Bulgaria, Finlanda și Luxemburg, reprezentanții acestora, au fost introduși în sala de ședințe a comitetului ligii, în mod sărbătorec.

Raporturile anglo-franceze.

Presă. — Presă streină a adus în ultimul timp tot mai multe știri despre înrăutățirea raporturilor dintre Anglia și Franța. Față de aceste știri, primul ministru francez, în ședința de ieri a Camerei, a declarat, că aceste raporturi nicidecum nu au fost mai strănse și mai loiale decât tocmai acum.

Franța conciliantă.

Paris. — În ședința de ieri a Camerei, primul ministru a declarat, că Germania nu este în stare să facă plata despăgubirilor de război în mărci de aur. Franța recunoaște situația grea a Germaniei și nu va cere nimic ce ar trece peste puterile de plată ale Germaniei.

Redactor responsabil: Traian P. Nicollă.
Editor responsabil: Laurentiu Luca.

Cu inimă zdrobită de durere anunțăm tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților că preaiubită noastră soție, fiică, soră și rudene

Aurora Frugia născ. Terebențiu

vulnerată grav prin un accident de tren, după grele suferințe, în floarea vieții de 23 ani și a căsătoriei de 28 zile, și-a dat blândul suflet în mâinile Creatorului Duminecă în 6/19 Dec. a. c. în Arad.

Remășițele pământești ale scumpei noastre deinceput vor fi transportate la sf. biserică ort. rom. din Galați, Luni în 7/20 Dec. de unde la 4 oare p. m. vor fi așezate în cimitirul din loc. Galați, la 6/19 Dec. 1920.

»Dormi în pace suflet nobil!»

Fie-i țărâna ușeasă și memoria binecuvântată.

Nicolae Frugia, soț. Traian Terebențiu și soția Ana, părinți. Văd. Gheorghe Frugia, soacră. Valeriu, Stela, Viorela, Jina, Georgina, frate și surori. Alex. Terebențiu și soția Zena, Vasile Terebențiu și soția Catia, Ioan Terebențiu și soția Vărvăra, Ancea, Florica Terebențiu și soții, George Moțiu, S. fiica n. r. Reg. și unchiu și mătușă. Vasile Terebențiu, bunic. Victoria Frugia măr. Ionuțaș, Ionel Frugia, cumnată și cumnat. Eugen Ionuțaș, nepot. Va 2294-1

Cărți potrivite de cadouri pentru copii au sosit

La Librăria CONCORDIA

Arad str. M. Eminescu no. 39. Pentru porto să se adauge de fiecare carte 2 lei 50 bani.

Edmondo de Anicia Cuore. Ce simte inima copiilor. Carte pentru copii, cu 12 ilustrațiuni. Lei 16.50.

P. Dulfu. Isprăvile lui Păcală. Carte premiata de Academia Română. Lei 8.80.

Fl. Cristescu. Familia Roademult. Lei 5.50.

Fl. Cristescu. Dor de primăvară. Versuri pentru copii, cu deseneuri, cartonată. Lei 4.—.

C. Colodi Păntăniile lui Tândărică. Povestea unei păpuși de lemn cu 56 ilustrațiuni. Tradusă din italianește. Lei 12.—.

Nestor Urechia. Zănele din Valea Cerbului. Povestii pentru copii cu numeroase ilustrațiuni. Cartonată. Lei 16.50

P. Dulfu. Povestea lui Fătfrumos. Lei 8.20.

Fl. Cristescu. Carte pentru copii. Versuri de Cosbuc, Dulfu, Vulcovici și alții. Deseneuri de Stoica. Lei 5.—.

Daniel de Foe. Robinson Crusoe. Trad. de Radu D. Rosetti. Cartonată. Lei 11.—. Tot aceasta cu ilustrații colorate. Lei 16.50.

Laura Vampa. Din lumea celor mici. Scrieri pentru copii și tineret. Lei 4.50.

Florian Cristescu. Povestea neamului nostru. Srisă pe înțelesul tuturor de Florian Cristescu. Cartonată, cu multe ilustrațiuni. Lei 16.50

St. C. Alexandru. Teatru, basme și poezii pentru copii și tinerime. Cartonată. Lei 11.—.

Călătorii extraordinare de Victor Anestin după Fernand Cortez. Cartonată. Lei 8.25.

Ardealul, Banatul, Crișana și Maramureșul din punct de vedere agricol, cultural și economic de Ion Enescu directorul stațiunii agronomice și Iuliu Enescu funcționar superior de bancă. Lucrare premiata de Academia Română Ediția III-a augmentată 1920. Pretul Lei 18.—. Pentru porto recomandat să se adauge separat 3 lei. De vânzare la Librăria Concordia, Arad str. Eminescu no. 39.

1171-920.

PUBLICARE.

Un taur comunal nefolosibil pentru prășire se va vinde la licitație în 30 Decembrie 1920 la primăria din Giula varșand.

Giula varșand, la 15 Dec. 1920.

At. Grozescu,
notar.

Lile Moise,
primar.

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreaga lume. Infrumusețează pielea și îi dă fineță rară. Compoziția ei neunsuroasă și inofensivă face să dispară de pe obraz pistruiele, petele de ficat, bubilele, încrețiturile și întineșele și înlocuiește chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vârstă. Crema se pune în circulație în țegie de sticlă p. prețul de 7.50 Lei

SĂPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie infrumusețează pielea. Prețul 5.50 Lei.

PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acoperă invizibilă pielea. Prețul 6.— Lei. (În toate culorile.)

APA de GURA MARGIT, 20.— Lei.

CREMA de DINȚI MARGIT, 5.— Lei.

Dr. FÖLDES și HEHS Arad.

Depozit general: L. BOGDY București, str. Vultur 43.
F6 2088-0

In atențiunea cumpărătorilor de mobile

Mobile pentru prânzitor și dormitor se pot cumpăra ieftin în depozitul de mobile **WIEGENFELD**, Arad, strada Eminescu (Deák Ferenc nrul 40. W1 2230-50

MOȘIE de VÂNZARE!

În județul Hunedoara aproape de 2 orașe se află de vânzare, O MOȘIE DE 44 JUG, cat Moșia e pe șes și conșă din arător și fânaj și cu moșia se dă și drept de pășunat în pășunea comună din loc. De moșie se tin și case de locuit și toate edificiile economice ce se cer la o moșie. Cine se interesează, se scrie lui NICOLAE IOSOF, parach. gr. or în Banpotoz, poșta ultima Soimul-Murășan, județul Hunedoara. Ia 2289-3

PEPINIERELE OSORHAN și CONS.
Execută cele mai sănătoase și viguroase vite americane altoite și nealtoite. — Catalog gratis și franco. O 2280-10
DIOȘIG în BIHOR.

Avizăm onorații noștri comercianți că ne-a sosit un nou transport de

mărfuri din Galați

și anume: textile, mărfuri coloniale, misir, bumbac, talpă și altele, și fi rugăm să-și facă comenziile din vreme.

„**Arădana**”
societate comercială și industrială ARAD.

ARTICOLE VIENEZE:

Jachete de dame împletite, svitere pentru copii, pantaloni reform, negri, jambiere pentru copii, garnituri pentru copii în fașe, diferite articole împletite, vestoane de lână pentru bărbați. — MARE ASORTIMENT la

BÂRSONY,

ARAD, piata Avram Iancu (Szabadság) 17.

!!! RESTAORANTUL !!!
CORNUL VÂNĂTORULUI
redeschis lângă CABAREUL MODERN are culina cea mai bună! Beuturi excelente! Serviciu preventor! Zimic muzica țigănească. — Ora de retragere la 4 dimineața. Intrarea principală înstr. Românilui Co 2135-20

AL DOILEA CONCURS PENTRU PREMII AL SOCIETĂȚII

CARTEA ROMÂNEASCĂ

Societatea „Cartea Românească”, întemeiată cu scop de a lucra pentru dezvoltarea tuturor ramurilor literaturii românești și pentru răspândirea culturii în popor, instituind în anul 1920 cel dintâi concurs pentru premii, va continua și pentru anul 1921 cu al doilea concurs.

La acest al doilea concurs se vor acorda următoarele premii pentru următoarele subiecte:

1. Cărți de povestiri pentru copii. Două premii de câte 3000 lei.

2. Romane științifice sau istorice. Un premiu de 4000 lei și altul de 3000 lei.

3. Romane cu orice fel de subiect. Două premii de câte 3000 lei.

4. Povestiri în legătură cu războiul nostru pentru unitatea națională. Două premii de câte 4000 lei.

5. Un studiu asupra vieții și operelor lui Al. Vlahuță. Premiu 6000 lei.

6. Studiu de biografie și bibliografie asupra lui Ștefan O. Iosif. Premiu 4000 lei.

7. Studiu asupra muzicii românești. Un premiu de 5000 lei.

8. Pământul neamului românesc întreg; trecutul poporului român; speranțe și pregătiri pentru viitor. Un premiu de 5000 lei.

9. Schimbări sociale și economice produse în urma marelui război. Un premiu de 6000 lei.

10. Îngrijirea copiilor. Un premiu de 3000 lei.

11. Hrana muncitorului sătean și orășean. Un premiu de 5000 lei.

12. Cerul și pământul pe înțelesul tuturor. Un premiu de 3000 lei.

13. Marile descoperiri și invențiuni științifice din ultimul timp. Un premiu de 5000 lei.

14. Agricultură și gospodăria rurală în legătură cu noul regim al proprietății în România. Un premiu de 4000 lei.

15. Asociațiunile țărănești; istoricul lor pe scurt, rezultatele experienței în alte țări și la noi; situația lor actuală din țara noastră; foloasele care s'au dobândit și care se pot dobândi din aceste asociațiuni. Un premiu de 5000 lei.

16. Industrializarea produselor agricole. Un premiu de 6000 lei.

17. Știința grădinăriei. Un premiu de 4000 lei.

18. Albinăritul. Un premiu de 4000 lei.

19. Irigațiunile. Un premiu de 15.000 lei.

Condițiunile se pot afla de la Administrația Centrală a Societății „CARTEA ROMÂNEASCĂ”, Bulevardul Academiei, 3.

Ca 2278-4.